

مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران

معرفی رشته اقتصاد

هدف و ماهیت رشته علوم اقتصادی :

علم تخصیص منابع محدود برای نیازهای نامحدود بشر، به طور کلی بحث در این علم بر سر آن است که نحوه تخصیص بهینه این منابع چگونه است.

در یک تعریف کلی‌تر، علم اقتصاد مطالعه علمی جنبه‌های گوناگون رفتار اقتصادی انسان است. به این خاطر علم اقتصاد جزو علوم اجتماعی محسوب می‌شود، درست نظیر جامعه‌شناسی، علم سیاست یا روانشناسی، علم را معمولا بخش نظام‌یافته شناخت بشری می‌دانند اما تعریف علم بسی فراتر از این است. در این معنا علم به دنبال به دست دادن یک تبیین معقول و منطقی از روابط و پیوندهای میان پدیده‌های مشاهده‌پذیر و همچنین استخراج قوانین فراشمول برای پیش‌بینی رویدادهایی است که تحت شرایط معین رخ می‌دهند. به طور خلاصه سروکار علم با تبیین، استخراج قانون فراشمول و پیش‌بینی رویدادها است.

علم اقتصاد از جنبه‌های مختلفی قابل بررسی است. آنچه باعث شده است این علم جزو علوم انسانی بیاید، سروکار داشتن با رفتار اقتصادی انسان‌هاست، این خود باعث پیوند اقتصاد با فلسفه می‌شود که جنبه نظری اقتصاد است. اما آنچه باعث پیوند این علم با ریاضی و آمار شده است، جنبه کاربردی اقتصاد است که بسیار وسیع‌تر از جنبه نظری آن است.

توانایی های مورد نیاز و قابل توصیه:

در دبیرستان کتاب اقتصاد فقط برای دانش آموزان رشته علوم انسانی ارائه شده است و چون مباحث این کتاب بیشتر حفظی هستند خیلی از داوطلبان آزمون سراسری فکر می کنند که برای موفقیت در رشته اقتصاد باید حافظه قوی داشته باشند که بتوانند مفاهیم و نظریه های متعدد را حفظ کنند. ولی باید در درس ریاضی قوی باشند حتی لازم است دارای نگاهی تحلیل گر باشد تا هم در مطالعه دروس دانشگاهی مثل اقتصادسنجی و هم در بازار کار موفق باشد.

دانشجوی اقتصاد لازم است که به مباحث اجتماعی نیز علاقه مند باشند و الفبای جامعه شناسی، علوم سیاسی و روانشناسی را بداند چون اقتصاد یک حلقه از علوم اجتماعی است و زنجیره علوم اجتماعی نیز به هم مرتبط است.

علاقه به جامعه و فعالیت های اجتماعی برای دانشجویان این رشته ضروری است. علم اقتصاد یکی از پایه های اصلی جامعه است و باید در ارتباط با موضوعات دیگر فرهنگی، سیاسی و اجتماعی مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد. چرا که هر جامعه ای ویژگی های خاص خود را دارد و یک کارشناس اقتصاد باید بتواند اطلاعات علمی خود را با جامعه مورد نظر تطبیق دهد.

معرفی گرایش‌های رشته علوم اقتصاد و دروس تخصصی هر گرایش:

اقتصاد نظری :

گرایش اقتصاد نظری به جنبه‌های محض تئوریک و نظری رشته اقتصاد می‌پردازد و پایه‌ها، اصول و مبانی اصلی رشته اقتصاد را مطالعه می‌کند، مانند مباحث اقتصاد خرد و کلان. در واقع می‌توان گفت دانشجویان گرایش اقتصاد نظری با اصول اقتصاد و مقدمه آن آشنا می‌شوند و برای ورود به دنیای اقتصاد دانستن این اصول ضروری است.

اقتصاد بازرگانی :

رشته اقتصاد بازرگانی به نظریه‌ها و مباحث و موضوعات اقتصاد در عرصه‌های بازرگانی و تجارت می‌پردازد و دانشجویان رشته اقتصاد بازرگانی با موضوعاتی مثل مدیریت تولید، مدیریت بازاریابی، قوانین و مقررات مالیاتی کشور، مدل‌های تصمیم‌گیری در اقتصاد، و ... آشنا می‌شوند.

اقتصاد صنعتی :

اقتصاد صنعتی به موضوعات و مباحث مربوط به اقتصاد در زمینه صنعت می‌پردازد و ناظر به تئوری‌ها و نظریه‌هایی است که مربوط به بخش صنعتی است و بیشتر با مباحث اقتصاد خرد در بخش صنعتی سروکار دارد. دانشجویان رشته اقتصاد صنعتی به مطالعه مسائلی مثل رقابتی یا انحصاری بودن بازار، روابط کار، مدیریت بنگاه‌های صنعتی، تحولات دنیای صنعت، و ... می‌پردازند.

اقتصاد حمل و نقل :

رشته اقتصاد حمل و نقل به مطالعه مباحث نظری و تئوری در زمینه های حمل و نقل می پردازد. دانشجویان رشته اقتصاد حمل و نقل با مباحث مربوط به حمل و نقل شامل روش های حمل و نقل، نحوه ارزیابی خدمات حمل و نقل، نظریه های اقتصادی مرتبط و ... آشنا می شوند.

اقتصاد پول و بانکداری :

گرایش اقتصاد پول و بانکداری یکی از شاخه های علوم اقتصادی است که به بررسی و مطالعه مسائل و عملکرد بانک های داخلی و خارجی می پردازد. دانشجویان گرایش اقتصاد پول و بانکداری با مباحث مربوط به اسناد اعتباری ارزی، سیاست های پولی و مالی، تجزیه و تحلیل صورت حساب های مالی، و ... آشنا می شوند.

اقتصاد کشاورزی :

در بسیاری از کشورهای دنیا کشاورزی برای به حرکت درآوردن اقتصاد چرخ دنده های مهمی به شمار می رود. رشته اقتصاد کشاورزی به مطالعه مسائل و موضوعات اقتصادی در بخش های مختلف کشاورزی می پردازد تا بتواند با درک درست مسائل، راه حل هایی را برای بهبود کشاورزی و اقتصاد ارائه دهد. دانشجویان رشته اقتصاد کشاورزی با مباحثی چون توسعه کشاورزی، بازاریابی محصولات کشاورزی، مدیریت مزرعه، جامعه شناسی روستایی، و ... آشنا می شوند.

موقعیت شغلی در ایران :

دانشجویان دوره کارشناسی اقتصاد بیشتر اطلاعات اولیه و پایه را مطالعه می‌کنند در نتیجه نباید انتظار داشته باشند که پس از فارغ‌التحصیلی به طور تخصصی و کاربردی فعالیت نمایند مگر دانشجویانی که خودشان مطالعه و فعالیت بیشتری داشته و تئوری‌هایی را که مطالعه می‌کنند، به کار نیز می‌گیرند. یعنی می‌توانند مدل‌های اقتصادی نوشته، تجزیه و تحلیل کرده و پیشنهادهای تازه‌ای برای رفع مشکلات اقتصادی مؤسسه و سازمان‌های مختلف ارائه دهند. البته این به آن معنا نیست که در حال حاضر فارغ‌التحصیلان این رشته بازار کار ندارند بلکه می‌توانند در بخش‌های مختلف وزارت اقتصاد مثل بخش مالیات، وزارت صنایع، سازمان برنامه و بودجه، بانک مرکزی و مرکز آمار فعالیت کنند و مهمتر از همه اینکه حتی اگر فارغ‌التحصیلان اقتصاد در رشته تخصصی خود فعالیت نکنند، به دلیل داشتن ذهنی باز و تحلیل‌گر و آشنایی صحیح با مسائل و مباحث اقتصادی، نگاه کارشناسانه‌ای نسبت به جامعه و پیرامون خود دارند و می‌توانند در هر شغلی موفق و کارآمد باشند.

وضعیت ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر:

در این رشته تا مقطع دکترا امکان ادامه تحصیل وجود دارد.
گرایش‌های مقطع کارشناسی ارشد علوم اقتصادی عبارتند از :

۱- برنامه‌ریزی سیستم‌های اقتصادی

۲- توسعه اقتصادی و برنامه‌ریزی

۳- علوم اقتصادی

۴- اقتصاد انرژی

